گزارشی از وضعیت صنعت پتروشیمی ایران در خاورمیانه

رقابتی که می‌توانیم برنده آن باشیم

عکس: محمد اسلامی

سهیلا زمانی

پتروشیمی صنعتی است که از طرفی، دامنه کاربرد محصولات آن بسیار گسترده است و سهم بالایی از تجارت جهانی را به خود اختصاص می‌دهد و از طرف دیگر، سرمایه‌گذاری در این صنعت، مستلزم رعایت نکاتی است که بدون آنها نمی‌توان به ثمربخش بودن سرمایه‌گذاری انجام‌شده، امیدوار بود.

امروزه نقش کلیدی صنعت پتروشیمی در توسعه اقتصادی کشورهای مختلف جهان بر کسی پوشیده نیست و نیاز روزافزون جوامع بشری به محصولات تولیدی آن، توجه کشورها را به ایجاد کارخانه‌های تولیدی و جلب سرمایه به سمت پتروشیمی معطوف داشته است.

رویکرد کشورهای مختلف به این صنعت با هم متفاوت است. بیشتر کشورهای پیشرفته، برنامه‌های راهبردی بلندمدتی برای تسلط بر بازار محصولات پتروشیمی دارند. این کشورها حتی برای فروش مجوز تولید نیز برنامه‌های ویژه‌ای دارند و هر ساله فهرستی از فناوری‌های قابل فروش را انتشار می‌دهند.

پتروشیمی در ایران از قدمتی بیش از ۴۰ سال برخوردار است. این صنعت در زمره یکی از مهم‌ترین گزینه‌های صادرات غیرنفتی کشور است که باعث طولانی‌تر شدن زنجیره و حلقه‌های ارزش افزوده از مواد اولیه و منابع کم‌نظیر هیدروکربورهای نفتی و گازی تا محصول نهایی در کشور می‌گردد.

کشورهایی مثل ژاپن و کره از این صنعت به‌عنوان نیروی محرکه صنایع مختلف خود استفاده کرده‌اند. کشورهای در حال توسعه، به‌ویژه آنهایی که صاحب منابع عظیم نفت و گاز هستند، معمولا دنباله‌رو و متاثر از سیاست‌های کشورهای صنعتی و پیشرفته بوده‌اند.

ایران به سبب قرار گرفتن در شاهراه انرژی جهان و در اختیار داشتن منابع عظیم نفت و گاز، می‌تواند نقش مهم و شایسته‌ای در عرصه صنعت پتروشیمی جهان برعهده گیرد.

پتروشیمی، صنعت منحصربه‌فردی است و در این صنعت ایران در مقایسه با سایر کشورها، بالاترین و بهترین ظرفیت را برای توسعه پتروشیمی دارد و هیچ کشوری مانند ایران از تمام امکانات و ظرفیت‌های لازم برای توسعه این صنعت برخوردار نیست. دلایل زیادی را برای اثبات این موضوع می‌توان ذکر کرد.

مهم‌ترین منابع مورد استفاده در صنعت پتروشیمی، هیدروکربورها هستند که از منابع گازی و نفتی به دست می‌آیند و ما تقریبا در جهان تنها کشوری هستیم که هم از لحاظ منابع گازی و هم از لحاظ منابع نفتی در رتبه‌های بسیار بالایی قرار داریم. علاوه‌بر این، منابع گازی در ایران بسیار غنی است. در رده‌بندی جهانی از لحاظ منابع گازی در رده دوم و از لحاظ منابع نفتی هم در رده دوم یا سوم جهان قرار داریم.

کشور عربستان اگرچه از لحاظ منابع نفتی در جایگاه اول قرار دارد اما فاقد منابع گازی است، قطر هم هر چند گاز دارد، نفت ندارد.

عامل مهم دیگر در توسعه صنعت پتروشیمی، نزدیکی به دریاهای آزاد است به‌طوری که شاهرگ حیاتی این صنعت، دسترسی به آب‌های آزاد و سواحل کشورهای مختلف دنیاست که از این لحاظ ما از نعمت خلیج‌فارس و دریای عمان بهره‌مند هستیم و همه منابع ما نیز یا در خلیج فارس است یا نزدیک به خلیج فارس، که این امر، امکان صادرات بیشتر محصولات این صنعت را افزایش داده است.

صنعت پتروشیمی به همان شدت که به خوراک احتیاج دارد، برای سرویس‌های خنک‌کننده به آب نیز نیاز دارد که در این مورد ایران از موقعیت استراتژیک بهتری نسبت به کشورهای منطقه برخوردار است.

> **ایران به سبب قرار گرفتن در شاهراه انرژی جهان و در اختیار داشتن منابع عظیم نفت و گاز، می‌تواند نقش مهم و شایسته‌ای در عرصه صنعت پتروشیمی جهان برعهده گیرد**

نقش محوری دیگر نیروی انسانی است. شاید به جرات بتوان گفت ما در خاورمیانه تنها کشوری هستیم که از نیروهای انسانی با ۱۰۰ سال تجربه در صنعت نفت بهره‌مندیم؛ هرچند شاید آنچنانکه باید، از این نیروها استفاده نمی‌کنیم.

ما کشوری هستیم با همسایه‌های متعدد و بازارهای هدف فراوان. عراق، افغانستان، کشورهای CIS (کشورهای مستقل مشترک‌المنافع) و ترکیه. علاوه‌بر این، ما از طریق اقیانوس هند به دو بازار بزرگ چین و هند نیز دسترسی داریم.

با این حال به نظر می‌آید با توجه به شرایط جهانی در آینده، روند ادغام در صنایع پتروشیمی افزایش یابد و شرکت‌های کوچک و متوسط مجبور شوند برای تولید در مقیاس بهتر در یکدیگر ادغام شوند. تولیدکنندگان مواد شیمیایی که از مواد اولیه مایع استفاده می‌کنند، در رقابت با تولیدکنندگانی که از گاز بهره می‌گیرند، تحت فشار بیشتری قرار خواهند گرفت، زیرا دسته دوم از مزایای استفاده از خوراک گاز بهره‌مند هستند. از طرف دیگر، مساله ادغام پالایشگاه‌ها و مجتمع‌های پتروشیمی در آینده به موضوع بحث‌برانگیزی مبدل خواهد شد.

تولیدکنندگان عمده مواد پتروشیمی مجبور خواهند بود برای پرکردن فاصله اقتصادی میان روش تولید مواد پتروشیمی از نفت و گاز به جای تولید محصولات جانبی حاصل از تولید اتیلن، محصولات مرغوب‌تری را تولید کنند.

صنعت پتروشیمی در هزاره سوم، با تولید مواد پایه و محصولات میانی مورد نیاز، ساخت مواد تخصصی جدید و همچنین ادامه تولید مواد پلاستیکی معمولی، یقینا خواهد توانست قدرت از دست رفته خود را باز یابد. از مهم‌ترین ویژگی‌های صنعت پتروشیمی، ارزش افزوده بسیار بالای آن است. به این معنی که با تغییرات شیمیایی و فیزیکی روی هیدروکربورهای نفتی و گازی، می‌توان ارزش محصول را به میزان ۱۰ تا ۱۵ درصد افزایش داد.

از ویژگی‌های دیگر این صنعت، تنوع محصولات آن و تامین مواد اولیه هزاران کارگاه و کارخانه صنایع پایین‌دستی آن است که از نظر اشتغالزایی و کسب درآمدهای ارزی و قطع وابستگی، نقش بسیار موثری در اقتصاد کشور دارد.

مقدار ذخایر اثبات شده گاز دنیا حدود ۱۴۰ تریلیون متر مکعب است که حدود ۳۰ درصد آن در منطقه خاورمیانه قرار دارد. از آن جمله می‌توان به بزرگ‌ترین مخازن گازی جهان نظیر پارس جنوبی و میدان گازی شمال کشور اشاره کرد. با وجود این ذخایر گازی، طبق آمار (SRI)، خاورمیانه‌تنها ۹ درصد بازار محصولات گازی جهان را در اختیار دارد.

با توجه به اینکه در حال حاضر، نزدیک به دودهه است که عربستان سعودی برنامه‌های بلندپروازانه‌ای را در صنعت پتروشیمی آغاز کرده و در نتیجه این برنامه‌ها، امروز به یکی از کشورهای بزرگ تولیدکننده فرآورده‌های پتروشیمی در جهان تبدیل شده است و با توجه به مزیت‌های برشمرده برای صنعت پتروشیمی در کشورمان، اکنون بر مسئولان این صنعت است که راه‌های رسیدن به قله را هرچه هموارتر سازند.

شاید یکی از راهکارهای مناسبی که در این راستا می‌تواند مفید واقع شود، دستیابی واحدهای پتروشیمی به خوراک کافی و با قیمت مناسب است تا بتواند همچنان به‌عنوان صنعتی باشد که نقش مهمی را در اشتغال کشور به خود اختصاص می‌دهد.

همچنین، توسعه صنایع پایین‌دستی در صنعت پتروشیمی، از دیگر کارهای بسیار مهمی است که می‌تواند مفید واقع شود و ایران را با تمام امکاناتی که نسبت به کشورهایی همچون عربستان و قطر دارد، در صدر پتروشیمی‌های منطقه قرار دهد. در شماره‌های بعدی، تلاش می‌شود تا این صنعت بهتر و بیشتر مورد نقد و بررسی قرار گیرد.

پس از افزایش ۳ درصدی مصرف بنزین در نیمه اول سال صورت می‌گیرد

خداحافظی وانتی‌ها با بنزین ۷۰۰ تومانی

عکس تزئینی است

همزمان با اوج‌گیری متوسط مصرف بنزین ایران با وجود اجرای فاز دوم قانون هدفمندی یارانه‌ها، ستاد سوخت برنامه‌های جدید ابطال سهمیه‌های ویژه بنزین ۷۰۰ تومانی را اعلام کرد و به‌زودی سهمیه ویژه بنزین برخی از وانت بارها هم به‌طور کامل ابطال خواهد شد. متوسط مصرف بنزین ایران با وجود اجرای فاز دوم قانون هدفمندی یارانه‌ها و افزایش قیمت هر لیتر بنزین به بیش از هزار تومان به جای کاهش باز هم با افزایش روبه‌رو شد.

آمارهای رسمی شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران نشان می‌دهد که در طول شش ماه نخست امسال متوسط مصرف روزانه بنزین با ثبت رشدی ۳ درصدی به بیش از ۱۳ میلیارد لیتر رسیده است.

از این رو در حالی در ۱۸۶ روز نخست امسال بیش از ۱۳ میلیارد و ۹۴ میلیون لیتر بنزین در کشور مصرف شده است که در مدت مشابه امسال مصرف این فرآورده استراتژیک نفتی حدود ۱۲ میلیارد و ۷۵۹ میلیون لیتر بوده است.

به علت افزایش چشمگیر متوسط مصرف بنزین در کشور، دولت طرح‌های جدیدی را در کنار اجرای فاز دوم قانون هدفمندی یارانه‌ها برای مدیریت و کنترل مصرف بنزین که از آن به‌عنوان دماسنج اقتصاد کشور یاد می‌کنند، در دستور کار قرار داده است.

ابطال سهمیه‌های ویژه بنزین، تغییر کاربری و کلاس کارت‌های سوخت و درنهایت ابطال سهمیه بنزین ۷۰۰ تومانی خودروها و موتورسیکلت‌های فرسوده یکی از طرح‌های در دست اجرا برای مدیریت مصرف بنزین در کشور است.

حسین هاشمی، معاون صنایع و انرژی ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت در تشریح مهم‌ترین سیاست‌های در دست اجرای ابطال سهمیه‌های ویژه بنزین خودروها به خبرگزاری «مهر» گفت: «با حذف شش میلیون کارت هوشمند سوخت در راستای ساماندهی مصرف بنزین از مجموع ۲۴ میلیون کارت هوشمند صادره در کشور مصرف بنزین یارانه‌ای در پنج ماه نخست امسال نسبت به مدت مشابه پارسال هفت میلیون و ۳۰۰ هزار لیتر کاهش داشته است.»

او با اشاره به اینکه از سال ۹۱ مصرف بنزین روند افزایشی داشت و در آذر سال ۹۲ هم شاهد افزایش ذرات معلق در هوا بودیم که مجبور به اجرای این طرح شدیم، تصریح کرد: «پس از بررسی شبکه تخصیص بنزین یارانه‌ای، به کارت‌های سوختی برخورد کردیم که متعلق به موتورسیکلت‌های سرقت شده، اسقاطی یا توقیف شده بود که همه این کارت‌ها تعیین‌تکلیف شدند.»

این مقام مسئول با اعلام اینکه برای ابطال حدود ۴۰۰ تا ۵۰۰ هزار کارت بنزین موتورسیکلت‌هایی با سن کارکرد ۱۵ تا ۲۵ سال مهلت تعیین شد و به مرور زمان سهمیه سوخت آنها ابطال شد، اظهار داشت: «به موازات آن تکلیف پنج میلیون و ۳۱۴ هزار دستگاه موتورسیکلت فرسوده یا فاقد پلاک ملی که هنوز با پلاک قدیمی تردد می‌کنند، مشخص شد.»

وی همچنین با ابطال سهمیه ویژه بنزین حدود ۲۶ هزار دستگاه خودرو در آموزشگاه‌های رانندگی، افزود: «به عبارت دیگر آموزشگاه‌های رانندگی که فقط یک خدمت ارائه و در قبال آن هزینه دریافت می‌کنند، از این به بعد سهمیه ویژه بنزین نمی‌گیرند، در صورتی که آنها قبلا همانند آژانس‌ها سهمیه سوخت ویژه دریافت می‌کردند.»

معاون ستاد سوخت با یادآوری اینکه از ابتدای سال پس از پالایش اطلاعات، ۱۰۰ هزار کارت سوخت مربوط به موسسات اتومبیل کرایه در آژانس‌ها از سهمیه ماهانه ۳۰۰ لیتر به ۶۰ لیتر کاهش یافت، تبیین کرد: «براساس گزارش نهادهای نظارتی، بخشی از کارت‌های سوخت صادر شده برای آژانس‌های کرایه اتومبیل در اختیار افرادی قرار گرفته است که هیچ نقشی در جابه‌جایی مسافر ندارند.»

هاشمی، ادامه داد: «یعنی افرادی که پیش از این در آژانس‌های مسافربری فعالیت داشتند، پس از خروج از این مراکز هنوز از سهمیه بنزین یارانه‌ای آژانس استفاده می‌کردند، ضمن اینکه برخی از جایگاه‌داران هم سهمیه‌های آژانس را خرید و فروش می‌کردند.»

این مقام مسئول با بیان اینکه هم‌اکنون بیش از دو میلیون و ۲۰۰ هزار کارت سوخت با سهمیه ویژه برای وانت بار در کشور وجود دارد که بخش قابل‌توجهی از آنها در شبکه حمل‌ونقل عمومی فعال نیستند، تاکید کرد: «بنابراین ضرورتی ندارد که سهمیه ویژه بنزین دریافت کنند.»

وی از توقف رانت در تخصیص سهمیه بنزین و سوءاستفاده از کارت‌های هوشمند سوخت به‌عنوان یکی از دستاوردهای اجتماعی نام برد و یادآور شد: «با اجرای بزرگ‌ترین طرح مدیریت سوخت در کشور، بدون انجام سرمایه‌گذاری جدید مصرف بنزین کشور کاهش یافت.»

با دستور وزیر نفت انجام می‌گیرد

تشکیل کارگروه داخلی‌سازی برای ۱۰ گروه کالای نفتی

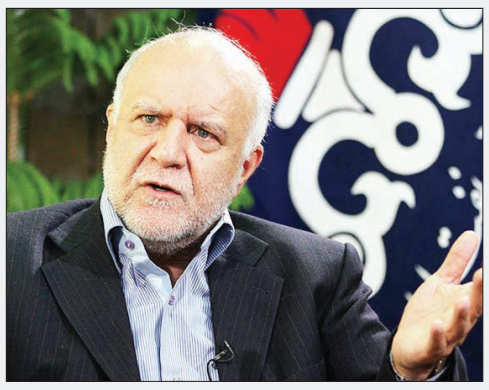
زنگنه: رقابتی بودن و کیفیت کالاها بسیار مهم است

وزیر نفت، دستور تشکیل کارگروهی را برای پیگیری و به نتیجه رساندن ساخت ۱۰ گروه کالای موردنیاز صنعت نفت صادر و محمدرضا مقدم، معاون پژوهش و فناوری وزارت نفت را به‌عنوان رئیس این کارگروه تعیین کرد.

بیژن زنگنه، در نامه‌ای خطاب به معاون پژوهش و فناوری وزارت نفت با اشاره به تصمیمات گرفته شده به‌منظور عقد قراردادهای لازم برای ساخت گروه‌های مهم کالایی موردنیاز صنعت نفت و اجماع بر ضرورت تشکیل کارگروهی صاحب اختیار برای پیگیری و به نتیجه رساندن نهایی این فرآیند، وی را به‌عنوان رئیس این کارگروه تعیین کرد.

بر مبنای دستور وزیر نفت، نمایندگانی از شرکت ملی نفت ایران، شرکت‌های دیگر اصلی وزارت نفت حسب مورد، شرکت پشتیبانی ساخت و تهیه کالای نفت تهران و محمدتقی امانپور، مشاور وزیر ازجمله اعضای این کارگروه هستند. زنگنه در این نامه تصریح کرده است: «دعوت از کارشناسان صاحبنظر برای شنیدن نظرات آنها در جلسات کارگروه به تشخیص معاون وزیر نفت در امور پژوهش و فناوری بلامانع است.»

وزیر نفت در نامه خود عنوان کرده: «انتظار است گزارش‌های دریافتی از تمام گروه‌های دهگانه کالایی احصاشده برای ساخت داخل و صلاحیت‌های فناورانه و حرفه‌ای تولیدی شرکت‌های متقاضی ساخت و شرکای خارجی آنها به‌طور دقیق ارزیابی و درنهایت بین پیشنهادهای ممکن، بهترین آنها از طریق مناقصه یا در موارد الزامی ترک تشریفات مناقصه برای عقد قرارداد انتخاب شوند.»

وزیر نفت تاکید کرده است: «تایید متن قراردادها، مبلغ هر قرارداد، نحوه پرداخت‌ها، شروط ضمن عقد و ترجیحات و تضامین باید به تایید کارگروه مربوطه برسد و حجم کالای موضوع هر قرارداد و کیفیت آن به‌طور طبیعی بر پایه درخواست شرکت‌های اصلی و در تبادل‌نظر نزدیک با آنها در کارگروه نهایی می‌شود.» زنگنه، پیش‌بینی آزمایش‌های لازم (برقراری استانداردهای کالایی) کارگاهی و میدانی برای حصول اطمینان از کیفیت مناسب محصول و درنهایت ارزیابی و تصمیم‌گیری نهایی برای عقد قرارداد و عملیاتی کردن طرح‌های انتقال و ارتقای فناوری و ساخت دانش‌بنیان تجهیزات یادشده را به‌طور کلی در حوزه اختیارات این کارگروه عنوان کرده است.

به گفته وزیر نفت، رقابتی بودن قیمت و کیفیت کالاها بسیار حائزاهمیت است؛ همچنین قراردادها باید از محل سفارش‌ها و تقاضاهای آتی باشد و نباید منجر به ایجاد اختلال در کارهای جاری شرکت‌ها شود. وزیر نفت در ادامه ابراز امیدواری کرده است که این حرکت جهادی در راستای اجرایی شدن سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تا پایان آذرماه امسال به سامان برسد و قراردادهای لازم نهایی و منجر به نتیجه شود. پیش از این نیز معاون وزیر نفت در امور پژوهش و فناوری در گفت‌وگو با شانا، از ابلاغ دستور عمل حمایت از تجاری‌سازی فناوری‌های موردنیاز صنعت نفت از سوی وزیر نفت خبر داده و اعلام کرده بود: «این دستور عمل با هدف دستیابی به اهداف بلندمدت وزارت نفت در زمینه تجاری‌سازی فناوری و تولید محصولات فناورانه موردنیاز صنعت نفت در داخل کشور با رویکرد ارتقای کیفیت این محصولات تدوین شده است.»

به گفته محمدرضا مقدم، ۱۰ قلم کالای اولویت‌دار موردنیاز صنعت نفت به‌منظور حمایت از ساخت داخل، شامل ساخت تجهیزات سرچاهی و تجهیزات رشته تکمیلی درون‌چاهی، پمپ‌های درون و سرچاهی، انواع مته‌های حفاری، انواع شیرهای کنترلی، ایمنی و تجهیزات جانبی، انواع لوله‌ها، الکتروموتورهای ضدانفجار و دور متغیر، ماشین‌های دوار، فولادهای آلیاژی Cryogen-ic، ابزارهای اندازه‌گیری حفاری و پیگ‌های هوشمند می‌شوند.

دستورالعمل حمایت از تجاری‌سازی فناوری‌های موردنیاز صنعت نفت همسو با اسناد بالادستی شامل سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و سیاست‌های بخش نفت، گاز و پتروشیمی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری، اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور در حوزه نفت و گاز، بخشی از قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت، آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات و همچنین آیین‌نامه «تعریف، تصویب، اجرا و نظارت بر پروژه‌های پژوهش و فناوری وزارت نفت» تدوین شده است.

همچنین اعتبار تجاری‌سازی از محل منابعی مانند صندوق نوآوری و شکوفایی، صندوق توسعه نفت، صندوق حمایت از سازندگان و پیمانکاران و سایر صندوق‌ها و منابع مالی که به‌طور اختصاصی برای صنعت نفت یا حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان در کشور تاسیس شده‌اند، تامین می‌شود و روش اجرایی نحوه استفاده از این منابع، متعاقبا توسط معاونت پژوهش و فناوری وزارت نفت تدوین و ابلاغ خواهد شد.

نگاه

ایران تکیه‌گاه امن انرژی هند

ترجمه: محمدرضا احمدی‌نیا

هند به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین اقتصادهای نوظهور جهان در کنار برزیل و آرژانتین، نیاز روزافزونی به تامین انرژی برای جلو بردن اقتصاد نوپای خود دارد، اما با داشتن همسایگانی مانند افغانستان و پاکستان، دسترسی به خاورمیانه به‌عنوان نزدیک‌ترین قطب انرژی جهان برایش کمی دشوار است. تاکنون و طی دهه‌های گذشته چندین طرح برای انتقال نفت و گاز از خاورمیانه یا آسیای صغیر به این کشور مطرح شده و حتی برخی کلید اجرایی نیز خورده است اما به‌دلایل گوناگون و بیشتر امنیتی، هیچ‌کدام از این طرح‌ها تا امروز به بهره‌برداری نرسیده است. طرح خط لوله ترکمنستان و طرح خط لوله صلح ایران دو نمونه معروف و بزرگ این طرح‌ها هستند که یکی به‌دلیل مشکلاتی که دولت ترکمنستان برای تامین سهم بودجه خود برای راه‌اندازی آن دارد، از سوی اکسون‌موبیل و شورون زمین گذاشته شده و خط لوله صلح نیز که قرار بود گاز ایران را به پاکستان و سپس هند منتقل کند، به دلیل مشابه از سوی دولت پاکستان تا امروز ناکام مانده‌است.

اخیرا عقد قراردادهای تامین انرژی میان ایران و پاکستان و همین‌طور ایران و عمان امیدهای تازه‌ای برای هند در زمینه دستیابی به گاز طبیعی ایران آن هم به‌صورت مایع ایجاد کرده است. از جمله موانع صادرات گاز LNG به هند، مایع کردن گاز طبیعی و مشکلاتی که ایران برای ساخت تاسیسات میعان گاز از دهه ۱۹۷۰ میلادی تاکنون با آن روبه‌روست، است. امروز ایران باتوجه به تحریم‌های فزاینده آمریکا و غرب علیه این کشور امکان ساخت و تهیه چنین تاسیساتی را ندارد و این در حالی است که شرکت‌ها و دولت‌های اروپایی مترصد پایان این تحریم‌ها برای ورود و سرمایه‌گذاری در صنعت نفت و گاز ایران هستند. برای حل این مشکل به تازگی قراردادی میان ایران و عمان برای ارسال گاز از طریق خط لوله زیر دریایی به این کشور و مایع شدن آن برای صادرات به پاکستان، منعقد شده است. عمان که دارای دو کارخانه مایع‌سازی گاز و تولید LNG است اعلام کرده که براساس رئوس این قرارداد که بین دو طرف به امضا رسیده است سالانه ۲۰ میلیون متر مکعب از گاز ایران به عمان فرستاده می‌شود تا پس از میعان، برای صادرات آماده شود. دولت عمان همچنین اعلام کرده است که نیمی از محصول نهایی، مازاد و قابل انتقال به مشتریان بالقوه مانند هند، کره جنوبی، چین و ژاپن است. این قرارداد تازه، برای هند مانند فرصتی تاریخی محسوب می‌شود چراکه انتقال گاز مایع ایران از راه لوله زیردریایی که هم‌اکنون ایران در حال تکمیل آن است از یک سو راهی امن‌تر نسبت به انتقال گاز از ترکمنستان با عبور از کشورهای ناامن افغانستان و پاکستان است و از سوی دیگر نسبت به خط لوله ایران-پاکستان- هند که باز هم از خاک رقیب قدیمی یعنی پاکستان عبور می‌کند مطلوب‌تر است. مزیت دیگر این طرح نیز احتمال بالاتر اجرا شدن آن است. ایران و عمان تاکنون چندین دوره مختلف نمونه چنین قراردادی را اجرا کرده‌اند و حتی تهدید آمریکا به تغییر سفارشش از عمان به قطر نیز، این کشور را از امضا و آغاز اجرای این قرارداد منع نکرده است. تاریخچه روابط انرژی میان ایران و هند از سال ۲۰۰۵ و به‌دنبال رای هند در آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای به ضرر ایران، رو به افول گذاشت و زمانی که هند در کنار کاهش سفارش نفت به ایران، زیر فشار آمریکا و غرب از خط لوله ترکمنستان برای انتقال گاز استقبال کرد، این روابط به حداقل‌های خود رسید اما امروز با روشن شدن افق‌های آینده برای لغو تحریم‌ها و بازگشت ایران به عرصه نخست انرژی جهان، به‌نظر می‌رسد هند تصمیم دارد جایگاه ایران را که از دومین تامین کننده به هشتمین تامین کننده انرژی این کشور نزول داده شده بود به ایران بازگرداند. در طرف مقابل نیز، ایران هنوز رفتار هند در کاهش خرید نفت و کاستن از درآمد ایران را فراموش نکرده است اما از افزایش سفارش هند که در ماه آگوست (شهریور) سال جاری تا ۸۰درصد نیز بالارفت، استقبال می‌کند. دو کشور در کنار تمام شک‌هایی که به رفتار آینده طرف مقابل دارند، در ظاهر در حال بازسازی روابط انرژی خود هستند چراکه امنیت اقتصادی بلند مدت هر یک به تجارت با یکدیگر وابستگی زیادی دارد. یک طرف این روابط در خاورمیانه بخش عمده درآمد ناخالص ملی خود را از نفت و گاز تامین می‌کند و هند بازاری با اشتهای فراوان محسوب می‌شود و در سوی دیگر نیز هند برای تثبیت رشد اقتصادی خود نیاز مبرمی به منابع انرژی میان و بلندمدت دارد که بتواند فارغ از رقابت‌های سیاسی و ژئوپولتیک، برای آینده روی آنها برنامه‌ریزی کند.

منبع: eurasiaview- نویسنده: Sheboni Ray Dadwal

خبر

پتروپارس، جانشین آمریکایی‌ها در صنعت نفت

مهر: همزمان با خروج شرکت‌های نفتی ارائه کننده خدمات حفاری آمریکایی از صنعت نفت ایران، با مشارکت یک شرکت اروپایی نخستین کارخانه ساخت تجهیزات تکمیل چاه‌های گاز ایران در جزیره کیش به بهره‌برداری رسید. هدف از طراحی، ساخت، نصب و راه‌اندازی این کارخانه تکمیل چاه‌های گاز در جزیره کیش توسط شرکت پتروپارس و جایگزینی تجهیزات موردنیاز چاه‌های گازی با مشارکت شرکت‌های اروپایی است، به‌طوری که تولید این تجهیزات در سطح استانداردهای بین‌المللی در دستور کار قرار گرفته است. بر این اساس با سرمایه‌گذاری و مشارکت پتروپارس ایران، زمینه بسیار انحصاری تولید تجهیزات تکمیل چاه‌های گازی و به صورت مشارکت (Joint venture) با یکی از سازندگان اروپایی فراهم و درنهایت منجر به تاسیس و راه‌اندازی کارخانه تولید تجهیزات تکمیل چاه کیش شد. زمین کارخانه KCT در منطقه صنعتی کیش به وسعت پنج هزار متر مربع خریداری و دو هزار و ۵۰۰ متر مربع سالن سرپوشیده ایجاد شد و با نصب و راه‌اندازی ۱۰ سری ماشین‌آلات CNC در تابستان ۲۰۱۳، کارخانه KCT با سرمایه‌گذاری حدود هفت میلیون دلار به بهره‌برداری رسید.

احتمال تشکیل صندوق سرمایه‌گذاری نفتی

تسنیم: وزیر نفت گفت: «تشکیل صندوق سرمایه‌گذاری پتروشیمی با محوریت سازمان بورس در حال پیگیری است و احتمال تشکیل صندوق سرمایه‌گذاری نفتی نیز با محوریت سازمان بورس در دولت یازدهم وجود دارد.» بیژن نامدار زنگنه افزود: «تشکیل صندوق سرمایه‌گذاری پتروشیمی منتفی نشده است، بلکه تشکیل چنین صندوقی هنوز جای کار دارد و باید به گونه‌ای عمل شود تا زمانی که این صندوق تشکیل شد، نخواهیم یک به یک خلأهای قانونی آن را از سر راه برداریم.»

وی اظهار کرد: «تشکیل صندوق سرمایه‌گذاری پتروشیمی با محوریت سازمان بورس در حال پیگیری است، اما احتمال تشکیل صندوق سرمایه‌گذاری نفتی با محوریت سازمان بورس در دولت یازدهم وجود دارد، که البته قطعی نیست.» وزیر نفت گفت: «بررسی راهکارهای تامین مالی پروژه های نفتی در بودجه ۹۴ آغاز شده است.»